

TÜCSÖK

ÓVODÁSOK ÉS KISISKOLÁSOK LAPJA

Mit festett Olga?

*Egy ló
élete*

Fortélyos fészekrakók

Ceruzabohóc

**Búbos
Blanka
lakodalma**

Kedves Tücsök-olvasó gyerekek!

Kovács Noémi vagyok, az Almágyi Alapiskola 3. osztályos tanulója. Kedvenc könyvem a *A kis herceg*. Ajánlom figyelmetekbe, mert szép és tanulságos történetek vannak benne. Ha még nem olvastátok volna, olvassátok el ti is!

Kovács Noémi, 3. o., Almágyi Alapiskola

Minden a tavaszról

Megjött a tavasz, és elment a tél. A napocska egyre erősebben süt és előcsalja a rovarokat, virágokat és a rügyeket. Az emberek a kertben dolgoznak. Elveteménezik a zöldségeket, a répát, a borsót. A kertekben sorra kinyílnak a virágok, a jácint, a tulipán, a nárcisz, az aranyeső.

Ölveczky Judit, 2. o., Juhász Gyula Alapiskola, Léva

Radics Dávid, 3. o., Geszteti Alapiskola

Az úszótanfolyam

Amikor megtudtam, hogy lesz úszótanfolyam, nagyon megörültem. Nagyon szeretek a vízben lubickolni. Elkezdtem készülödni. Anyukámmal beszereztük a szükséges dolgokat. Aztán három hétig mindennap eljárt az egész osztály az uszodába. Különféle gyakorlatokat végeztünk, először a sekély vízben. Aztán fokozatosan átmerészkedtünk a mélyebb vízbe, természetesen az úszómesterünk engedélyével. Minden óra végén kaptunk néhány percet, amit azzal töltöttünk, amivel akartunk. Ilyenkor voltunk a legvidámabbak, bujkáltunk a víz alatt kedvünkre. Mire vége lett a tanfolyamnak, mindenki tudott úszni, ki jobban, ki rosszabbul. Nagyon sajnáltuk, amikor vége lett, mert egész idő alatt jól szórakoztunk. Remélem, a nyáron hasznát veszem az úszótanfolyamon szerzett tudásomnak.

Siládi Gergely, 3. o., Márai Sándor Alapiskola, Kassa

Kurali Karmen, 3. o., Nagyölvéd

Ilyen vagyok

A nevem Zsófia. Átlagos vagyok. Alakom sovány, karcsú. Szemem és hajam barna. Hosszú hajam copfban hordom. Ritkán vagyok szomorú. Nagy a türelmem. Igyekszem mindenkivel kedves és illedelmes lenni. Néha hibázom, társaim ennek ellenére szeretnek.

Duba Zsófia, 2. o., Juhász Gyula Alapiskola, Léva

Névsoroló

Adrika vagyok,
és sokat tanulok.

Én is Erzsike vagyok,
nagyon szeretnek a nagyok.

Angi nevet kaptam,
Anyukámtól loptam.

Az én nevem Niki,
és nagyon jó lesz a bizi.

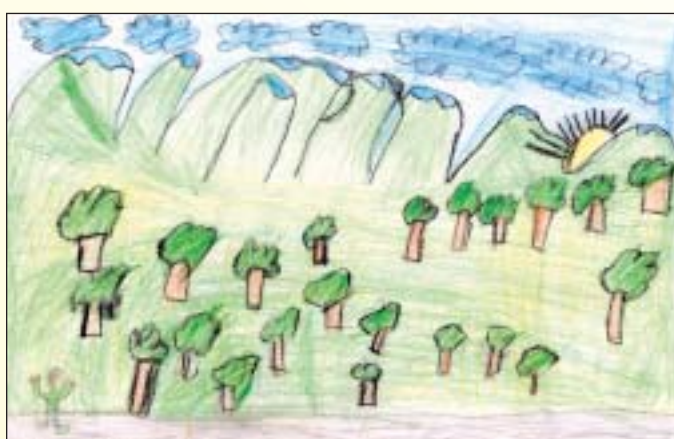
Az én nevem Brigitta,
vigyázok a holmimra.

Én vagyok a Jolcsi,
imádok olvasni.

A nevem Erzsike,
nem vagyok én Böbike.

Marika a nevem,
higgyétek el nekem!

A Runyai Alapiskola 1–4. osztályos leány tanulóí

Sághi Gyula, Csatai Alapiskola

02/45259967

Ezen a számon minden kedden hívhatsz. Hívjál, ha bármi érdekes történet otthon, a barátok között vagy az iskolában. Ha baj van, akkor is. Hátha segíthetek.

tücsök

Kedves Barátom!

Az ünnepeket gyakran összekeverik a felnőttek. Nem a családi ünnepeket, mert azokat otthon mindenki akkor és úgy üli meg, ahogy akarja. Hanem a többi. Egyes ünnepeket egyszer meg lehet tartani, máskor nem lehet megtartani, egyszer ilyen napon tartjuk őket, aztán meg olyanon. Például az anyák napját. Valahol május, másutt június első vasárnapján tartják. Korábban meg egyáltalán nem is volt mifelénk anyák napja. De volt nőnap, mégpedig március 8-án. Ezen a napon köszöntötték – ahogy akkor mondták – a dolgozó nőket. És mellest az édesanyákat és a nagymamákat, hiszen ők is dolgozó nők voltak. De még milyen sokat dolgozó nők!

Ezzel a zűrzavarral te ne törődj! Hiszen a lényeg ugyanis az, hogy te mindennap köszöntöd édesanyádat. És mindennap örülsz, ha csak gondolsz is rá. Mert tudod, hogy anyának te vagy a legfontosabb a világon.

tücsök

Varga Gyöngyi, 3. o., Petőfi Sándor Alapiskola, Királyfiakarcsa

Az irigy kisvirág

A rét tele volt szép virággal, mondhatni virágtenger borította. Sokféle virág volt ott, a pillangók és a méhek legnagyobb örömére. Volt köztük egy kisvirág. Hajladozott a szélben kecsesen. De nagyon irigy volt a társaira, pedig igazán nem volt oka rá, talán csak annyi, hogy ő nem nőtt olyan nagyra, mint a többiek. De kár volt irigykednie, ugyanis pórul járt. Nagy zivatar kerekedett, és a jégeső tönkretette a gyönyörű szirmaikat. Nem szabad irigykedni, mert pórul járhatunk. Legjobb, ha megelégedünk azzal, amink van.

Tarcsi Dávid, 3. o., Gáspár Sámuel Alapiskola, Csicsó

Adorján Zsolt, 4. o., Gesztetei Alapiskola

A szeretet

A szeretet jó,
olyan, mint a tó.
A szeretet lobog,
a tó meg csobog.

A szeretet akkor lobog,
amikor a tó csobog.
S a szeretet akkor jó,
amikor olyan, mint a tó.

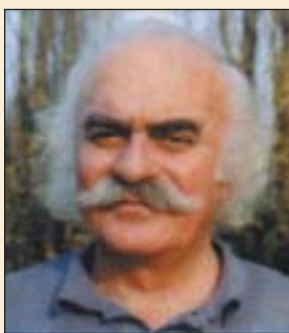
Kertész Krisztina, 5. o.,
Pongrácz Ágoston Alapiskola, Negyed

Egy ló élete

Tudjátok, a lovaknak nagyon sok fajtája van. De a mi lovunk nem tartozott egyik fajtához sem. Úgy hívták, hogy Nyihaha. Volt neki egy barátja, úgy hívták, hogy Nyíl. Nagyon jóban voltak, együtt jártak a játszóparkba játszani. Hogy? Ti még nem láttatok állatjátszóparkot? Pedig nagyon mókás hely. De térjünk vissza a történetünkhöz!

Egyszer a mamája azt mondta Nyihahának: Jövőre már iskolába fogsz járni. Nyihaha elcsodálkozott: Hogy én iskolás leszek?! Nemsokára hazajött a munkából Nyihaha papája. Nagyon örültek neki. Beesteledett. Nyihaha megnézte az esti mesét és fogat mosott. Hogy hogyan mossa meg a fogát egy ló? Hát elég nehezen, de muszáj neki, mert különben rosszak lennének a fogai. Aztán lefeküdtek aludni. Reggel Nyihaha felöltözött, megreggelizett és megint megmosta a fogát. Aztán sokat játszott, nagyon szeretett játszani. Délután kiment a játszóparkba, és ott találta Nyílt. Építettek együtt egy homokvárat. Amikor beesteledett, Nyihaha hazament. Fogat mosott, megnézte az esti mesét és lefeküdt. Éjjel arról álmodott, hogy Nyíllal játszik, és Nyíl sokáig autózott. Aztán a mamája eljött érte.

Németh Márton, 2. o.,
Ipolyi Arnold Alapiskola, Ipolybalog

Tóth Elemér

Gyermekkorom emlékcsererei

„Te macskás, te...”

Május elején megkölykezett a macskánk.

A csűr egyik sarkában, a puha sarjúból kialakított „fészekben” három aprócska kis jószág nyivákkolt a boldog anyamacska szerető gondoskodása közepette.

Szaladtam a hírrel édesanyámhoz.

– Gyönyörűek! Kettő fekete-fehér, a harmadik pedig akár a tigris, csíkos bundájú, csak éppen szürkében – meséltem neki lelkesen.

– Jó, hogy mondod! – szólt édesanyám, aztán kisvártatva pénzt nyomott a markomba. – Ugorj el a boltba élesztőért, de sőt meg egy kiló cukrot is hozzá!

Siettem. Meghoztam a kért dolgokat, és utána rohantam a csűrbe, hogy ismételen megnézzem a kicsicákat. Mekkora volt azonban a megdöbbenésem, amikor a cicáknak csak a hűlt helyét találtam. Egyszerűen eltűntek, nem leltem őket sehol, csupán az anyamacska sírt, szomorkodott magában a vacskán.

– Hol vannak a kismacskák? – trappoltam édesanyámhoz a könynyeimmel küszködve.

– A bátyád bedobálta őket a Páston a patakba – mondta édesanyám. – Tudod, hogy annyi macskát nem tarthattunk meg...

Elvágattam. Egyenesen a kertünk végében olyan jó ötszáz méternyire csörgedező patakocskához vitt az utam, amelyben nyáron ugyan alig-alig akadt víz, így tavasszal azonban olykor tengernek képzelte magát. Most is ijesztően hatalmasnak tűnt. Nem

reméltem, hogy meglátom, megtalálom a kicsiket, mégis a keresésükre kellett indulnom, annyira meghatott az anyamacska kétségbeesett szomorúsága, szívet tépő nyávigósa. Ahogy vizsgálódva ott ballagtam a parton, hirtelen ijedt, cérnavékony nyivákkolás ütötte meg a fületem. Aztán a parttól úgy háromméternyire a hangok kiszagdait is megpillantottam. Egy zombékon (a vízből kiálló fűcsomón) reszkettek, ahová az életösztönüktől vezéreltetve kapaszkodtak ki a még jócskán hideg vízből.

Nem haboztam. Nem gondoltam rá, hogy mit szól majd édesanyám, ha összepiszkolom a klottnadrágomat és az ingemet (abban az időben áprilistól már csak ez volt a falusi gyerekek viselete), hanem egyenesen belegázoltam a vízbe. A cicákat sorra szépen beraktam a kebelembe, hogy addig is melegedjenek, amíg az anyjuknak visszaadom őket...

Talán mondanom sem kell, siettem velük haza, de még félúton se jártam, amikor az anyamacska már rohant elém, és hálásboldogan törleszkedett a lábamhoz...

A csűrnél édesanyám várt rám.

Gondoltam, most aztán kikapok, rettenetesen összeszid majd, de nem szólt, csak valahogy furcsán, inkább meglepetten, mint haragosan nézett rám. Megvárta, amíg a kicsiket visszarakom a „fészekbe”, aztán kézen fogott, és azt mondta:

– Gyere, siessünk átöltözni, te macskás, te...

A dolognak hamarosan híre ment, és a fiúk sokáig „macskásnak” csúfoltak: én azonban nem haragudtam érte, hanem inkább büszke voltam a gúnynevemre...

A kis doromboló jószágokat azóta is szeretem. Sok-sok versembe szöttem bele őket. Ilyen **A bajusz** című is:

A bajusz

Kukori, kukori,
MACSKA bajsza kunkori.

Látja ezt
vén KACSA KÁZMÉR,
mit nem adna
MACSKA bajuszáért!

Lesi őt
gúnár, a HESS TE,
bajsza volna,
dehogy irigykedne.

Kukori, kukori,
MACSKA bajsza kunkori.

Illeg is, billeg is,
otthon leszünk kedden is.

Marci rajza

Ezt a szép tulipánt Valkó Tímea is talán éppen az anyukájának rajzolta Kosúton

Hétfőn a gyerekek rajzoltak az óvodában. Zsuzsa néni megadta a témát: mindenki rajzolja le az anyukáját.

– De ne siessétek el a munkát – figyelmeztetett Zsuzsa néni –, hiszen ebédig van idő. Először jól gondoljátok végig, milyen is anya. Mi jellemző rá? Milyen a haja színe, a szeme, a frizurája? Melyik a kedvenc ruhája, abban rajzoljátok le! És biztosan mindig mosolyog rátok anya, hiszen nagyon szeret benneteket. Hát igyekezzetek, hogy szép legyen a kép, méltó anyához!

A gyerekek munkához láttak. Válogattak a színes ceruzák között. A sötétebb barna vagy a világosabb

lesz jó anya haja színének, a mélykék vagy a világos a szemnek? Legyen nyaklánc is? A virágos blúz a kedvence vagy inkább a sárga pulóver? Aztán amikor sikerült mindent eldönteni, a rajzlap fölé hajoltak, és ebédig tényleg elkészültek a munkák.

Csak Franci töprengett egyre. Milyen is anya?

A haja barna. Csakhogy kontyban viseli, azt pedig nehéz rajzolni. Ráadásul mindig egy nagy zöld csattal fogatja össze. Nahát ezt a csatot kész lehetetlenség megrajzolni! Pedig ez anya kedvence. Az egész ruhátárát összevéve is, mert abban főleg csak pólók vannak. És egyik sem a kedvence, különben nem keverné folyvást össze őket apa pólóival, és nem mindig apáét venné magára.

És hogy mindig mosolyogna rájuk anya? Hát éppen hogy nem! A télen például, amikor Jani megbetegedett, napokig semmit sem mosolygott. Janinak egyik pillanatról a másikra felszökött a láza. Anya megijedt, mert Jani még soha nem volt beteg. Jani csak feküdt az ágyban, mint egy darab fa, anya meg ott virrasztott mellette. Ült a széken, fogta Jani kezét, és egyáltalán nem mosolygott. Franci benézett a szobába egyszer, benézett két-

szer... Jani mindig csak feküdt, anya meg ült, és nagyon komoran nézett Janira. Francit meg észre se vette...

– Lassan befejezzük a rajzolást – hallatszott Zsuzsa néni hangja. És Franci ekkor kapott észbe, hogy ő még hozzá se fogott.

Mi legyen most?! A papír fölé hajolt, három vonallal gyorsan rajzolt egy ágyat, bele egy görbe vonallal dunyhát, egy másikkal meg vánkost, majd egy kört, az lett Jani feje. Aztán az ágy mellé két vonalból egy széket és rá anyát.

A képeket délután a gyerekek sorban feltűzőgették egy zsinigre a folyosón, a kisgalériában. Aztán mindenki sorban megnézte mindet. A leányok versengtek, kinek legszebb az anyukája. Franci képe előtt azonban mindenki csak hűmögött, még a tanító néni is. Merthát hol itt az anyuka?!

Csak anya ismerte föl magát azonnal, amikor délután ment Franciért az oviba és megállt a képek előtt!

– Nahát! Ez én vagyok! – bökött rá Franci rajzára. – Ez meg Jani!

És Franci nagyon örült, hogy jó képet sikerült rajzolnia anyáról, hiszen fölismerte magát.

-t-

Mivel leped meg édesanyád anyák napján?

Kiss Réka, Madar

Nálunk a kultúrházban lesz anyák napja. Ott is elmondom majd Tóth László versét, amivel a szavalóversenyen az országos döntőbe jutottam. Aztán Bugris Marcellával ketten eljátszunk egy színdarabot. *Májusi mese* a címe, én vagyok benne a kissün, Marcella meg a béka. A szavalóversenyen egy mézeskalács szívet is készítettem. Ez lesz az anyák napi meglepetés.

Bodor István, Tornalja

Csuhévirágot viszek anyunak a Tompa Mihály országos szavalóversenyéről, Rimaszombatból. Magam készítettem. Amíg az eredményekre vártunk, a kisteremben kézműves foglalkozások voltak. Tiszta haszon, mert a verseny mellett az anyák napi ajándék is meglett, ráadásul tiszta ingyen. Anyu meg apu nagyon szeretnek minket, a nővéreimet meg a kistestvéreimet, Fannit és Leventét is.

Igyekvő szülők

A tavasz vége és a kora nyár a szaporodás jegyében zajlik. Bár a márdárvonulás csak májusban ér véget, a korán érkező vagy a télen is itthon maradó fajok már a fiókákat nevelik, sőt ki is röptetik őket, mire a se-reghajtók, a *kék vércse*, a *sárgarigó*, a *karvalyposzáta* és a *gébicsek* megjelennek.

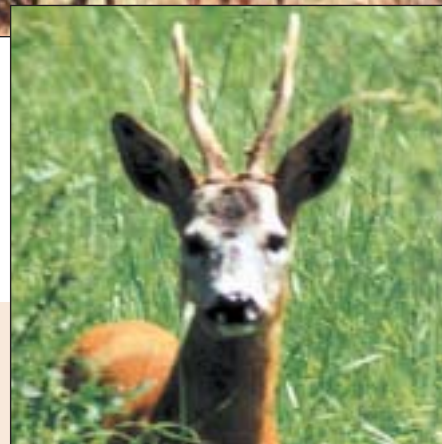
Az *őzsuták* májusban hozzák világra egy vagy két gidájukat. Májusban vagy június elején ellenek a *szarvastehenek* és a *dámok*, s reggelenként a kotorék előtt ilyenkor már hancúroznak a kistrókák.

Szarvasesalád

Májusra befejeződik a lombosodás, és ezzel együtt megjelennek a hernyók. Végre bőséges táplálékot kínál az erdő és a mező a folyton éhes fiókáiknak eledelt kereső madaraknak.

Az *őzsuta* pár napos gidái a réten vagy a bokrok között heverésznek a fűben. Pettyes bundájuk beleolvad a környezetbe, és minthogy szaguk nincs, ellenségeik ritkán veszik észre őket. Egyhetes korukban már anyjukkal járnak és futni is tudnak. Júniusban indul az üzekeedés. A bakok ekkorra már letisztogatták agancsukat, vöröses nyári

bundájukat viselik, és a sutákat keresve egész nap az erdőt, mezőt járják. A kergetődző állatok nyomai jól látszanak a hajnali harmatos fűben. A vadászok ezeket a köröket boszorkánygyűrűnek nevezik.

Fortélyos fészekfoglaló

Különös szülő a kakukk. Nem törődik utódaival csak a tojások megfelelő helyre való elhelyezésének erejéig. A tojások kiköltéséről, a fiókák felneveléséről már nem gondoskodik. A kakukktojó mindig más énekesmadár fészkebe csempészi tojásait, egy fészekbe csak egyet, aztán a sorsukra hagyja őket. Így a kiska-

kukkokat mostohaszülők keltik ki – *nádirigók*, *vörösbegyek*, különböző *poszáták* –, a saját tojásaikkal együtt. A fiókák táplálására, felnevelésére azonban már nem együtt kerül sor. A hívatlan jövevény ugyanis kikelésétől kezdve azon mesterkedik, hogy megszabaduljon mostohatestvéreitől. Veleszületett ösztöneitől vezérelve szárnya és háta segítségével a fészek pereméhez szorítva kihajt mindent, amit maga mellett érez a fészekben. A gazdamadár tojásaiból, fiókáiból hamarosan egy sem marad, csak a folyton éhes kakukkfióka tátog a fészekben.

Szegény nádiposzáta, későn vette észre, hogy egyetlen fióka maradt a fészekben

A folyton éhes betolakodó hamarosan nagyobbra nő nevelőinél

A kakukkfióka gyorsan fejlődik, hamarosan nagyobbra nő nevelőinél. Ezek végül már a betolakodó hátára állva tömik belé a rovarokat. A kakukktojás, illetve a kakukkfióka méltán vált hát az idegen, a hívatlan vendég, a kellemetlen kivétel jelképévé.

A Kis-Kárpátok Tájvédelmi Körzet

Ahol születtem, a Mátyusföld északi peremén, olyan lapos volt a táj, mint a tenyerem. A kertek aljától nem messze volt egy emeletnyi dombocska, amelyről szép időben látni lehetett a Kis-Kárpátok vonulatát. Eső után pedig, mikor megtisztult a portól a levegő, a modori hegyek oldalában a vöröskői vár falai is felsejlettek. Már akkoriban megszerettem ezt a csodálatos, alig 100 km hosszú, 16 km széles kis hegységet. Később pedig közelebb-ről is megismerkedtem vele.

A Morva folyó fölött, nem messze a Dévényi-vár romjaitól a Nagytető oldalában, a Homokhegyen (Sandberg), egy ősi tenger partvonala húzódik. Szirtjein, homokpadjain középiskolás koromban 15–20 millió éves kagylók, csigák házait gyűjtöttem. Ha a nagyobb nyári záporok után a homokfal egy része leszakadt, akkor némi szerencsével „csodálatos” cápafogakat lehetett találni. De találtak itt a tudósok értékebb leleteket is: az ember állati elődeinek maradványait.

Később vagy másfél évtizeden át kuttattam a Kis-Kárpátok patakjait, vizsgáltam milyen állatok lakják sebesen rohanó vizeit. Megcsodáltam a mohos kövek között rejtőző fekete-sárga szalamandrákat. Nagy élmény volt látni, hogyan szedegeti a patakban táplálékát – apró rákokat, rovarlárvákat – a vízirigó. Néha az ösvényeken erdei siklóval vagy éppen rohanva átvágó muflonokkal, olykor dálnavadcsordával találkoztam. Kiderült az is, hogy az egész országban itt

fészkel a legtöbb kerecsensólyom. A természetvédők így elég adattal rendelkeztek ahhoz, hogy 1976-ban tájvédelmi körzetté nyilvánítsák.

A tájvédelmi körzet egy olyan darabja valamely vidéknek, ahol az értékes állat- és növényvilág mellett jellegzetes települések (pl. középkori városok), építészeti emlékek (pl. kastélyok, várak) is megtalálhatók, s nyoma maradt a vidékre jellemző régi foglalkozásoknak (pl. szőlőtermesztés, bányászat) is. Nos a Kis-Kárpátokban mindez jelen van. Pozsony koronázó város történelmi emlékeit közületek is sokan ismerik. Érdemes azonban a hegység déli lábánál fekvő kisebb városokat is meglátogatni. Bazin, Modor már a középkorban ismert, sőt a szőlőtermelésnek, bányászatnak hála, gazdag helységek voltak. Szentgyörgyről illik tudni, hogy itt született

A Kis-Kárpátok csaknem minden völgyéből hegyi patakok sietnek a Duna síkságára

Kilátás Detrekő várának romjairól a Kis-Kárpátokra

Vámbéry Ármin neves Kelet-kutató. A vöröskői vár és fegyvergyűjteménye pedig biztos mindenkit érdekel. Szép, ködmentes téli napon érdemes felkapaszkodni Borostyánkő várának romjaihoz. Innen ugyanis nemcsak a hegység északi lábánál elterülő Erdőhátban gyönyörködhetünk, hanem kedvező időjárási viszonyok mellett fölsejlenek az Alpok hófödte csúcsai is.

Pomichal Richárd

A szerző felvételei

A fekete kökörösín a füves hegyoldalak tavaszi növénye

A Tücsök kislexikona

Geológia vagy **földtan**: a természettudományoknak az az ága, amely a Föld felépítését, fejlődését, történetét, a felszínét, belsejét alakító erőket tanulmányozza.

Holuby, Jozef Ludvit (1836–1923): evangélikus pap, neves

szlovák botanikus és néprajzkutató. 1909-től 1923-ban bekövetkezett haláláig Bazinban élt. Tiszteletére róla nevezték el a Kis-Kárpátok Tájvédelmi Körzet növényvilágát bemutató tanösvényt.

Vámbéry Ármin: korábbi nevén Wamberger Ármin (1832–1913), egyetemi tanár, Kelet-kutató, nyelvész, utazó, aki a magyarok őshazáját, eredetét Ázsiában kereste.

LUBOMÍR FELDEK meséi

HARMADIK MESE A FOGAKRÓL

Volt egyszer egy favágó, és volt neki két gyereke: Jankó és Marienka. Ezeknek a gyerekeknek volt egy nagy hibájuk: nem törődtek a fogaikkal.

– Mi legyen az olyan gyerekekkel, akik nem törődnek a fogaikkal! – mondta a favágó. – Kiviszem őket az erdőbe, talán ott valaki megtanítja őket, hogyan kell a fogaikat rendben tartani!

Ahogy a favágó mondta, úgy is tett. Kivitte a gyerekeket az erdőbe és otthagya őket.

Ment mendegélt Jankó és Marienka az erdőben, és egyszer csak egy házikóhoz ért, ami csupa-csupa mézeskalácsból volt. És mert ezek a gyerekek nagyon szerették az édességet, nem haboztak egy percet sem, rögtön nekiestek a mézeskalácsoknak. Mire megettek egy darab falat, este lett, és Jankó meg Marienka szépen lefeküdt a fűbe aludni. És bár nem messze tőlük csörgedezett egy hegyi forrás, eszükbe sem jutott alvás előtt fogat mosni.

De éjszaka egyszer csak valami fölébresztette őket. A mézeskalács maradványai a fogaik között szétbomlottak, és a fogszuvasodás megnagyobbodott. Az, ami a gyerekeket fölébresztette, a borzasztó fájdalom volt. A gyerekek fölugrottak a fájdalomtól és mit láttak? Egy boszorkány áll előttük, és a boszorkány így szól:

– Hahaha, gyerekek, én ébresztettelek ám föl benneteket! Én vagyok a Fájdalomboszorkány, és ebben a mézeskalács-házikóban lakom. Belakmározatok a mézeskalácsaimból, nem mostatok fogat, és ezért a prédámmá váltatok. Most bezárlak az ólba, reggel pedig ropogósra sütlek és megeszlek benneteket!

Szerencsétlen gyerekek egész éjjel azon tanakodtak az ólban, hogy hogyan is meneküljenek meg a megsütéstől és a megevéstől, és mivel egyébként okos gyerekek voltak, reggelre ki is találták. Jött reggel a Fájdalomboszorkány, hogy most már megsüti őket, de Jankó ekkor azt mondja neki:

– Csak nem fogsz minket megenni, Fájdalomboszorka, ilyen rossz fogakkal? Ha a mi elszuvasodott fogaink lejutnak a gyomrodba, megbetegszel, mert a rossz fogaktól van a legtöbb gyomorbetegség.

– Miket beszéltek – mondta Fájdalomboszorkány. És hívott egy fogorvost.

A fogorvos megjavította a gyerekek fogait, és Fájdalomboszorka így szólt:

– De most aztán már tényleg megsütlek és megeszlek benneteket!

És egy lépést akart tenni Jankó és Marienka felé. Csakhogy csodák csodája! Mi történt?! Fájdalomboszorkány előre akart lépni, és hátra lépett. És még egyet hátra, és még egyet hátra. Minél inkább közeledni akart a gyerekekhez, annál inkább távolodott tőlük, végül nem volt sehol.

Mert így van ez: akinek jók a fogai, ahhoz Fájdalomboszorka nem tud hozzáférni, akárhogyan is erőlködik.

A szerencsésen megmenekült gyerekek letörtek pár mézeskalácsot a mézeskalács-házikóról és siettek haza. Otthon elmesélték az erdőben történeteket, miközben az egész család a mézeskalácsokat eszegette. Jankó és Marienka is eszegetett. Csakhogy eszegetés után Jankó és Marienka megmosták a fogukat, hogy ne maradjon köztük egyetlenegy romboló ételmaradék sem. És amikor látták, hogy a favágó apa, aki szintén eszegetett a mézeskalácsból, lefeküdni készül anélkül, hogy fogat mosott volna, azt mondták neki:

– Apa, apa! Hát ki kell vinnünk téged az erdőbe és ott kell hagynunk?

– Az istenért, csak azt ne! Az erdőben ezer veszély fenyeget, amit el sem tudtok képzelni! – kiáltott fel a megszeppent favágó, és rögtön megmosta a fogát, és azóta megmosta a fogát majdnem minden hónapban.

És hogy miért nem szól ez a mese a harmadik gyerekekről, Olinkáról? Nos – hogyan is szólhatna róla? Hiszen neki, szegénykének még egy fog sincs!

MIT FESTETT OLGA?

Amikor Olga még nem volt a feleségem, nagyon vágyott egy olyan virágra, amelyiknek minden szirma más színű. Kijelentette, hogy csak ahhoz megy feleségül, aki ilyen virágot hoz neki. Nyilvánvalóan senki nem hozott ilyen virágot, és neki nem volt kihez feleségül menni.

Hallottam én is Olgáról meg az ő furcsa kívánságáról. Elmentem hozzá és azt mondtam:

– Kedvesem, olyan virág, amelyiknek minden szirma más színű, sehol a világon nem terem. De ha már mindenképpen szeretnél ilyen virágot, vegyél fel a kertészednek engem, és én megpróbálok ilyen virágot termesztetni.

Fölvett, és én a kertje sarkában termesztettem egy fehér virágot.

– Ah – kiáltott fel Olga, amikor jött, hogy megnézzé a munkámat. – Nem sikerült! A te virágod szirmai nem mind más színűek! A te virágod csak fehér! Nem mehetek hozzád feleségül!

– Kár – mondtam. – Akkor hazamegyek. De fogadd el tőlem ajándékba ezt a vízfestéket, hogy maradjon valami emléked rólam.

Olga a festéket elfogadta, én pedig hazamentem. Csak egy éjszakát aludtam otthon, és reggel már ott is volt Olga üzenete, hogy most azonnal vissza kell mennem hozzá, mert csoda történt. Az éjjel az én fehér virágom beszíneződött! És minden egyes szirma más színű! Olga hozzám jön feleségül!

Megvolt az esküvő. És amikor vége lett az ünnepségnek, a vendégek hazamentek, én pedig kettesben maradtam Olgával, a feleségemmel.

– Kedvesem – somolyogtam a bajszyom alatt –, mitől ilyen színesek az ujjaid?

– Festettem azzal a festékekkel, amit adtál – mondta Olga.

– És mit festettél? – kérdeztem.

– Mit festettem, mit festettem – nevette el magát Olga. – Mit kérdezed, ha nem tudod?

Aznap éjjel esett, és reggelre a virágom újra fehér lett.

De Olga a feleségem maradt. Hiszen tudjátok – van három gyerekünk.

És hogy már írtam volna arról, hogy hogyan lett Olga a feleségem a Rebekáról, a halról szóló állatos mesében, és egészen másképpen?

Az nem lehet. Azt csak hiszitek.

Fordította Balla Margit

Š. Horváth Klára rajza

Búbos Blanka

Búbos Blanka alig várja,
készülne el a ruhája.
Szabó mondja, mi az ára,
tegyen masnit a nyakára,
legyen szép a menyasszony
ma,
mint a hószín galagonya.
Ide csipkét, oda gombot,
úgy repülje át a dombot.
Erdő szélén, rőt avaron,
ott lesz majd a lakodalom,
nagyvőfény a cifra sármány,
rózsa virít a dolmányán.
Ő kezdi el majd a táncot,
hujtogatót meg a rácot,
előbb lassút, majd a tüzest,
táncra kap az egész füzes.

Erdő szélén lakodalom,
nagy lett ott a bonyodalom.
Merthogy az a lepcsés szarka
– nincsen annak füle-farka –,
míg húzza a tücsökbanda,
elkiáltja: Bűdös banka!
Elnémul a zene, nóta,
a nagynász a teret rója:
Hol a tettes, aki mondta? –
karját mellén összefonta.
Ilyen sértés, ilyen vágás!
Nem lesz azon istenáldás!
Álljon elő, aki merte!
– csőrével az asztalt verte
mégében a fakopács.
Az ölyv kiált: Kardot ránts!
Sorra veszik mind, aki él,
küzdjön meg az életiért!
Álljon elő, ha van mersze!

Bíbic mondja: Persze,
persze.
Felel a fürj: Itt szalad,
itt bújik a fű alatt.
Fácánkakas nyekereg:
Tanúm rá a láb, berek,
én nem tettem, én nem
mondtam,
nem is láttam, nem
hallottam.
Kérdezzék meg a rigót!
Nem igaz, mert nem ő volt!

Feleli a füstifecske:
Bizony bűdös a menyecske!
Tovább nem is maradok,
inkább tartok haragot.
Szegény cinke is esküszik,
vékony lába majd eltörik,
ilyen csúnyát mért is szólna,

a lakodalma

még ha százszor igaz volna?
Őneki itt nincsen szava,
ez csak a káposzta szaga,
nem is evett ő belőle,
ítéletnap lehet tőle.
A fajd kérdi: Hova ment?

Rá a kakukk: Süket kend?!
Az ökörszem habár látta,
nem szól bele más dolgába.
Szabadkozik mind a vendég,
kik a koncra foguk fenték.
Ki is merné végezetül,
– ki egy száraz faágon ül –
kérdeni a réti sastól,
ráborítná fazekastul
a sok levest, a sok tálát,
ilyen haragot ki nem állhat.
Ám a csóka csak azért is:
Csetepaté? Lássunk vért is!

Nem lehet más, csak a
szarka,
az olyan nagy falu-farka!
Ő a ludas, bizonyára,
Ott repül ni, fárul fára!

Hát a násznép? Félre bonton,
hiszik vagy nem, csak
kimondom:
uccu neki, vesd el magad,
ki amit ér, fegyvert ragad.
Somfavesszót, fakanalat,
mind ottmaradt a jó falat.
Meg kell fogni azt a szarkát!
Csak a fejét, csak a farkát!
Egyik fárul másik fára,
hol előtte, hol utána,
míg egyszer csak, hallga,
hallga,
megtorpan az úzó falka.

Zene hallik, duda, flóta,
pereg a dob, szól a nóta.
Mi a manó, hát itt, hát itt?
Lakodalom, de egy másik!
Csudálkoznak, szavuk ejtik,
a szarkát biz elfelejtik.
Azóta is így mulatnak,
nap mint napot elmúlatnak
fenyőmaggal, serrel, borral,
s továbbállnak egy bokorral.

S hol éri a holdas éjjel,
nem haraggal, nem is vérrel,
lepihen a kicsi tábor,

Varga Lajos rajza

Nehéz dolga volt a zsűrinek, hiszen nagyon sok és jobbnál jobb előadást kellett elbírálnia a két nap alatt. **Petréc Anna** színművésznő az első kategória versenyzőit hallgatta végig és a többi zsűritaggal együtt döntött arról, hogy ki kerüljön a döntőbe, aztán meg hogy ki legyen a győztes. Hogy milyen volt a *mezőny*, melyek voltak a legkisebb versenyzők az idén? Arról a következőket mondta:

– Egyszerűen csodálatosak. Nagyon őszintén, természetes módon adták elő a verset meg a mesét. S voltak köztük igazi tehetségek, olyanok, akikről már most lehet tudni, hogy egyszer még a pályánkon lesz. Még ha most nem is kerültek be a döntőbe, nem is lettek győztes. Hogy akkor miért nem kerültek be a döntőbe? Mert nem jó volt a versválasztásuk, s nem tudták jól előadni. Így nem ők voltak a legjobbak, és természetesen nem győzhettek. De a rossz, nem nekik való darabon keresztül is átsütött a tehetségük. Csak azt sajnálom, hogy ezt nem tudtam megmondani nekik.

A legkisebb gyerekek az első két kategóriában mérték össze tehetségüket és tudásukat. S íme az első kategória győztesei:

Versmondók:

1. díj: Kelemen Márk (Naszvad/Komárom)
2. díj: Karvai Barbara (Ipolyság)
3. díj: Antal Gábor (Dunaszerdahely)

Prózamondók:

1. díj: Németh Dóra (Dunaszerdahely)
2. díj: Oláh Balog Livia (Balogfala)
3. díj: Latóczky Ádám (Nagykapos)

Fábik Flóra még csak második osztályos a Csicsói Alapiskolában, és máris eljutott az országos versenyre. Igaz már van gyakorlata. Tavaly is versenyzett, akkor a járási fordulóig jutott. Az idén Zelk Zoltán verse úgy látszik jó választás volt.

Demjén Gergő szerint a zsűri mint mindig, az idén is rossz volt. Akárcsak tavaly. Hogy miért? Mert őt most sem engedte a döntőbe. Harmadszor történik ez meg vele, az idén harmadszor van az országos versenyen.

Pedig Lázár Ervin meséjét mondta, és az igazán jó választás. Gergő a rimaszombati Feren-czy István Alapiskola harmadikosa, az utazással hát nem kellett sokat fáradoznia. A mesélésből pedig jövőre majd jobban felkészül.

Karvai Barbara, az ipolysági Fegyverneki Ferenc Alapiskola másodikos. Bejutott a döntőbe, sőt versmondásban a második helyezett lett. Nagyon szeret olvasni. Lomen Zsuzsa tanító néni az iskolában még a nagyszünetekben is mesét olvas nekik, ők meg a szőnyegen heverészve hallgatják.

Bodor István negyedik Tornalján. Az ő kategóriájukban szerinte nagyon sok volt most a jó szavaló. Tizenkilencen versenyeztek, és abból csak öten kerülhetett be a döntőbe. Ő egy Zelk Zoltán verset mondott, az *Anyu vegyél egy hegyet nekem* címűt.

Kiss Réka talán a legkisebb szavalója volt az idei versenynek. Még csak első osztályos. És egészen a messzi, Komárom melletti Madarról utazott anyukájával és a tanító nénivel Rimaszombatba. Nem izgult, hiszen anyyi itt az érdekes látnivaló. Még mézeskalács szívet is lehet sütni anyuval.

Sokan voltak

a Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Versenyen Rimaszombatban

Tompa Mihály szobrára az idén is sok koszorú jutott

Németh Dóra az első kategória győztese prózamondásban. A döntőben Kányádi Sándor *Paszulyka és fuszulyka* című meséjét adta elő igen meggyőzően. Most először jutott el az országos versenyre, ami nem csoda, hiszen még csak második osztályos a dunaszerdahelyi Vámbéry Ármin Alapiskolában.

Végre elkezdődött a fesztiválok ideje! Mert itt a jó idő. Lehet ünnepélyesen szobrokat koszorúzni, zászlódíszbe öltöztetni a várost, térzenét hallgatni. Április végén a Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Versenyen Rimaszombatban mindez megvolt. Miközben a kultúrház kis- és nagytermeiben komoly versengés folyt, a város különböző helyein kiállítások nyíltak, előadások hangzottak el, beszélgetések folytak költőkkel. Megkoszorúzták Tompa Mihály szobrát a múzeum előtt. Megnyílt a Ferenczy István Képzőművészeti Verseny díjazottjainak kiállítása, ami már hagyománynak számít az országos szavalóversenyen. Volt bábszínház, fellépett Csepi Zsuzsa és csapata a Csallóközből az *Aranykert* című előadással. Egyik este a budapesti Duna Táncszínház műsorának tapsolhattak a nézők. Az utolsó nap, szombaton pedig, amikor a feszültség a tetőfokára hágott, a füleki Motolla Műhely tagjai kézműves foglalkozásokat tartottak az egyik teremben a nagyszínpad mellett, ahol a döntő folyt. Ez volt a legjobb ötlet. Mert aki túl feszült volt, míg rá került a sor, itt levezethette az idegességét. Aki meg már leszerepelt, elszavalta a versét, elmondta a meséjét a zsűri előtt, itt elűthette az időt az eredményhirdetésig.

Egyszóval fesztivál volt ez a javából, és nemes versengés. Nincs párja állítólag még a környező országokban sem. Mert nincs még egy ország, ahol ennyien szeretnék a szép verset, és szeretnek szavalni, mesét, prózát mondani közönség előtt. És ahol ennyi pedagógus, tanító néni és tanító bácsi meg szülő, anyuka és apuka segítené a gyerekeket a versengésben. Az elődöntők fordulóival együtt összesen vagy háromezren kapcsolódtak be az idén a versenybe. Ez nagyon nagy szám! S ha hozzáadjuk a szülőket és a pedagógusokat, akik a felkészülőkét hónapokon át segítették, még nagyobb lesz. És ez a lényeg! Hogy sokan vannak, akik a szép szóért, a szép magyar beszédért, a költészetért fáradoznak nálunk.

Kép és szöveg: Kocsis Aranka

Amíg a nagyszínpadon a döntő folyt, a szomszédos kisteremben gyöngyöt fűzhetett, csuhébabát köthetett vagy akár mézeskalácsot is süthetett, aki már ráért vagy nem akart fölöslegesen sokat izgulni a fellépés előtt.

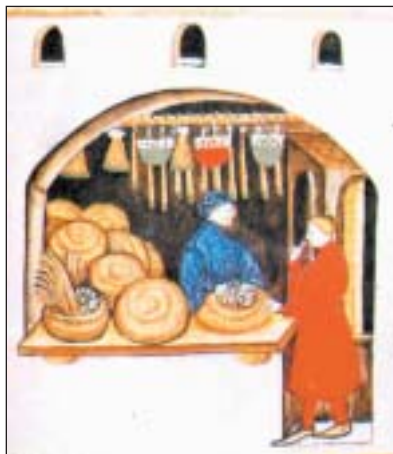

A város

Városi polgár nem lehetett akárki. Hiszen – amint korábban említettük – sok előnnyel, kiváltsággal járt ez az állapot, ezért a megszerzését komoly feltételekhez kötötték. Kassa város polgára például V. László király idejében (az 1400-as évek közepén) csak az lehetett, aki először is igazolta becsületes származását. Továbbá házat vásárolt a városban, vagy egy odavaló polgár lányt vett feleségül. S amikor mindez megvolt, és a város tanácsa úgy döntött, hogy befogadja polgárai közé az illetőt, esküt kellett tennie, hogy megtartja a város szokásait és kiveszi a részét a közösség valamennyi teréből, vagyis jó adófizető lesz. Mindez együttvéve pedig azt jelenti, hogy szegény, nincstelen ember nem is álmodhatott arról, hogy egy gazdag város polgára legyen. Hiszen nem tudott házat venni, adót sem tudott volna miből fizetni, és vőnek sem kellett a gazdag polgárcsaládokba, mert azok leányuknak magukhoz hasonlóan gazdag embert választottak.

A szigorú feltételek ellenére a régi, középkori városok mégis folyvást új lakosokat fogadtak be polgáraik közé. S nemcsak Magyarországon, hanem Európaszerte mindenütt. Ennek pedig az volt az oka, hogy a városi polgárcsaládok többségében kevés gyerek élt,

Városi pékbolt

alig egy-kettő. Hogy miért? Először is azért, mert a városokban gyakran pusztítottak járványok. És a járványok, betegségek – amint manapság is – a leggyengébbeket, a gyerekeket és az időseket sújtották a legjobban. Az orvostudomány és az egészségügyi ellátás pedig akkoriban még ko-

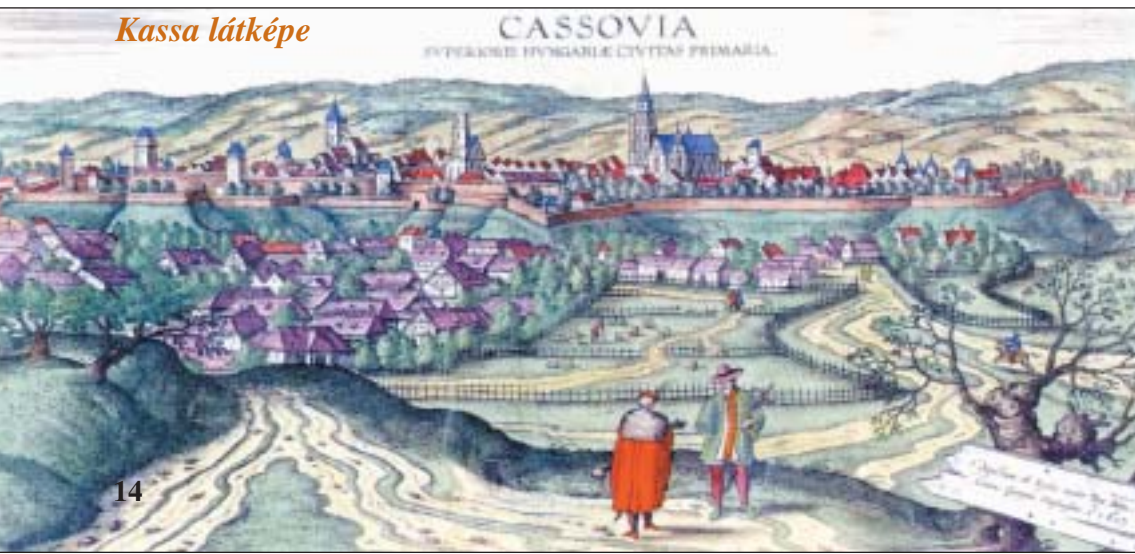
V. László király jegyesével

rántsem állt a mai fokon, a megbetegedetteket legtöbbször nem tudták meggyógyítani. Sőt, a szegényebbek orvoshoz sem mentek, hiszen az orvost nem tudták volna megfizetni. A városi zsúfoltság és a vele járó piszok pedig a járványoknak kedvezett. A középkori városok legtöbbször nem volt csatornázva, a hulladékot, szemetet, szennyvizet gyakran az utcára öntötték az emberek. A nyugat-európai városokban, ahol már ekkor is igen nagy volt a zsúfoltság, járványok is gyakrabban kitörttek, és igen súlyos pusztításokkal jártak. Firenze lakosságának például 1348-ban kétharmadát elragadta a pestis.

A városi élet veszélyei mellett a másik ok, amiért a polgárcsaládokban kevés volt a gyerek, az a szülők hozzáállása volt. Nem akarták, hogy a nehezen megszerzett vagyon, a ház, a műhely, a szőlőbirtok a sok utód kezén sokfelé osztódjon, szétforgácsolódjon. Ezért eleve kevés gyereket vállaltak. Egy családba legfeljebb két-három gyerek született. A betegségek, járványok miatt ezeknek is csak egy része érte meg a felnőtt kort.

Így aztán a városoknak nem volt más választásuk. Bár nagyon óvták a kiváltságaikat, akárkit nem engedtek a polgárok maguk közé, mégis, ha nem akarták, hogy a lakosság száma egyre fogyjon, és a városuk kihaljjon, be kellett fogadniuk az idegeneket, a más városokból náluk letelepedni, családot alapítani akaró fiatal

Kassa látképe

embereket, kézműveseket, szőlőtermelőket, kereskedőket. Még külföldiek is érkeztek. Budára, Pozsonyba, Sopronba németek, osztrákok, Bártfán, Lőcsén és az erdélyi városokban morvaországi és sziléziai polgárok is letelepedtek. Így lett városaink lakossága egyre tarkább.

-t-

A virágpor, a kutyaszőr vagy a kipufogógáz a felelős?

Végre itt az igazi jó idő! Megszabadultunk a tavaszi fáradságtól... de nem a náthától! Sajnos az sokakat nyáron is gyötör. Azokat, akik szervezete érzékeny, és nehezen viseli el a levegőben levő szennyeződéseket, allergiás vagy asztmatikus tünetekkel válaszol rájuk. Például nyár elején a nyárfa majd a parlagfű virágzása idején folyvást folyik az orruk váladéka, náthások vagy köhögnek. A virágzás idején ugyanis tele van a levegő ezeknek a növényeknek a virágporával, s erre szervezetük érzékenyen reagál. Mások az állati szőrökre allergiások. Csakhogy ma már azt is tudjuk, hogy a túlérzékenység, az *allergia* kialakulásában fontos szerepe van a városi légszennyezőknek, főleg a gépkocsik kipufogógázainak. Ezek ugyanis fokozzák a virágporok túlérzékenységet kiváltó, *allergizáló* hatását.

Az allergiás betegségek száma sajnos egyre nő, különösen a fejlett nyugati országokban. Ott már minden hetedik gyerek asztmás. A kutatók becslése szerint pár évtized múlva, vagyis éppen amikor a mai Tücsök-olvasók felnőnek, a lakosság majd háromnegyed része lesz allergiás vagy ennek nyomában betegszik meg asztmában.

Május 25.

Orbán napja

Főleg szőlő- és bortermelő vidékeken tartják számon ezt a napot, ugyanis Szent Orbán a szőlőtermelők, kádárok és kocsmárosok védőszentje. Szobra vagy kis kápol-

nája éppen ezért a szőlőhegyen, szőlőskertekben szokott állni a falu határában. Könnyű felismerni, mert a pápai öltözetben levő alak kezében aranykelyhet és szőlőfürt tart.

Régi szokás szerint a szent ünnepén a falu népe körmenetben vonul ki a szoborhoz, hogy a szent áldását kérjék a szőlőtermésre. A Nyitra-vidék faluiban, Pogrányban, Gesztén ha ilyenkor szép idő volt, virágokkal feldíszítették a szobrot, ha esett az eső vagy fagy volt, akár kövekkel is megdobálták. Miért nem vigyáz jobban a szőlőtermésre!

MOZI: ARTHUR KIRÁLY

Arthur király – legendája közismert. Irodalmi művek és filmek egész sora készült már a briteket a szászok betöréseitől védő király és a kerekasztal lovagjainak dicső tetteiről. Athur a legnagyobb walesi hős. Ám a sok legenda és írásmű ellenére máig sok titok is övezi alakját. Korábban sokan azt is kétségbe vonták, hogy élő személy lett volna. A történelmi kutatások azonban mára bizonyították, hogy valóban az volt, élő személy, brit hadvezér, aki csatateren pusztult el valamikor 500 körül. Hősiessége, bátorsága és ügyessége példaként lebegett nemcsak a kerekasztal, hanem a későbbi korok harcosai előtt is. Hőstetteit a bárdok (énekmondók) sokáig énekeltek. Míg nem alakja a meseszövések nyomán természetfölöttivé nem nőtt. A legenda legutóbbi amerikai filmes feldolgozása pár hónapja DVD-s változatban is kapható. A film

hangulata komor és véres, amivel állítólag a „sötét középkort” kívánta megjeleníteni a rendező. Ez legjobban a brutális csatajelenetben sikerült neki.

Gyurgyalag

TÜCSÖK
Poszter

ÉLESZTŐ MATEMATIKUSOK KLUBJA

HOSSZÚSÁGMÉRÉS

Olvastad már Hüvelyk Matyi történetét? Érdekes elolvasni. Még most is emlékszem az egyik mondatra:

„Hüvelyk Matyi araszolva lépegetett.”

Ebben a mondatban két mértékegység van:

a **hüvelyk** és az

arasz

↓
ez nem más,
mint a hüvelykujjad
szélessége

[mér le, hogy hány
hüvelyk a ceruzád hossza]

↓
ha szétfeszíted az ujjaidat,
a hüvelyk- és a kisujjad közötti
távolság 1 arasz

[mér le, hogy hány **arasz**
a padod hossza]

Biztos, hogy a Te mérésed hüvelykkel vagy arasszal ugyanannyi, mintha az osztálytársad mért volna? Nem. Hiszen nem egyforma a kezetek.

A hosszúságot főleg kilométerben (**km**), méterben (**m**), deciméterben (**dm**), centiméterben (**cm**) és milliméterben (**mm**) mérünk az egész világon.

Néhány helyen viszont más mértékegységeket is használnak.

Például a tengerészek **mérföld**ekben mérik a távolságot.

1 tengeri mérföld = 1855 méter, azaz 1 kilométer és 855 méter.

Az asztalosok szívesen mérik a deszka vastagságát **hüvelyk**ben:

1 hüvelyk = mintegy 2 és fél centiméter:

ez **1 hüvelyk**, angolul **inch** [incs],
németül **zoll** [coll]
(ezért beszélnek az asztalosok a colos deszkáról)

Az angolok most is inkább ilyen mértékegységeket használnak:

1 hüvelyk = 2,5 cm (ez a szám a két és fél centimétert jelenti)

1 láb = 12 hüvelyk = mintegy 30 centiméter

1 yard = 3 láb = mintegy 90 centiméter

Az előző szám rejtvényeinek megfejtése:

1. 32 lehetőség

2. 10 lehetőség

Érdekes, ugye?

Schiller Pál

Szállunk – szárnyak nélkül

Kedves Barátom!

Azért ragadok most tollat, hogy megírjam neked...

szoktuk kezdeni a levelünket.

Egyszer Arany János is így írt barátjának, Petőfinek. Csakhogy ő aztán még magyarázkodott is mellé egy kicsit. Hogy tudniillik „tulajdonkép nem is tollat, hanem fából való botot, melynek vége hasított hegyes acél vagy réz”, azt fogott a kezébe az íráshoz. Neki ugyanis még az volt a természetes, hogy valódi lúdtollat hegyezett meg, és azzal írt. Az acél végű „bot” az ő idejében újdonság volt. Mi azonban már megszoktuk, hogy a madár tolla is toll, és a golyóstoll is az.

Aztán ha már kezdte, ugyanebben a levelében tovább játszott a szavakkal Arany János:

„...nem tudok én neked oly tiszteletteljes hangon írni (írtál valaha hangon?)...”

Bizony, sok ilyen furcsaság van a nyelvünkben. Mintha kicsit összekeverednének a képek – ha képekben gondoljuk el a mondanivalónkat. De még sincs szó képzavarról, hiszen értjük egymást.

Például: *felszállunk a vonatra* – pedig ugye nincs is szárnyunk, nem tudunk repülni;

felugrunk a barátunkhoz – jó kis ugrás lenne, még ha földszinten lakik is;

megússzuk a felelést – holott még csak úszómedence sincs az osztályban.

Keress te is hasonló kifejezéseket!

A majálison

A majálison volt kötélhúzás, fára mászás..., esett is, és megint újra kisütött a nap...

Hogyan mesélte el Marci a nap eseményeit?

Meséld el te is. Aztán egészítsd ki a képek alatt a szavakat.

Mikor **zt**, mikor **szt**?

fá ..... unk

fára má ..... unk

teknőben horgá ..... unk

megá ..... unk

kötelet hú ..... unk

heveré ..... unk

Varga Lajos rajza

Simkó Tibor

*Fut a Dunán a ladikom!
Mi van benne?*

.....
*Kinek viszem?
Annak,
akit hozzám,
irgum-burgum,
feleségül
adnak.*

Háztűznéző

Készül a menyegzői lakoma.
Miből mennyit készítettek
a szakácsok?
Írd be a négyzetekbe!

Mi van a ladikban?

Csupa virág. Vagy mégsem?

Karikázd be az alábbi betűözönben
a virágneveket.
S ami megmaradt, az van a ladikban.

**BARÓZSAZ
SIRISZAL
ILIOMLIK
OPIPACSB
OGLÁRKAM**

Kertészkedő

A növények nagyon sokféleképpen képesek szaporodni. Szinte hihetetlen, hogy némelyiknél elég egy darabka levelet elültetni, és új növény lesz belőle.

A legtöbb növény persze *magról* szaporodik. Amint a virág elhullajtja szirmait, kifejlődik belőle a termés. Ebben nőtt meg a mag. Némelyik egy húsos gyümölcs közepében – mint például az alma, a körte, a citrom, a narancs magja – vagy egy hüvelyben, mint például a bab, a borsó. A magból aztán – ha földbe kerül – új növény nő.

Némelyik növény a gyökerei végén növesztett *gumóról* szaporodik. A legismertebb gumós növényünk a burgonya. Gumója tápanyagraktár. Ebből hajt ki a *csíra*, és egy darabig még ebből táplálkozik az új növény, míg a gumó el nem fogy, el nem rothad, és a növény önállóan nem kezd táplálkozni a talajból.

Sok szép tavaszi virág a *hagymájával* szaporítható. Például a tulipán, a nárcisz, a jácint. Ezeknek a tavaszi virágoknak a legalkalmasabb ültetési idejük az ősz, augusztus végétől számítva november elejéig. A hagymát gyökerével lefelé kell a talajba ültetni. Általában kétszer-háromszor olyan vastag földréteget szoktak rászórni, mint a hagyma maga. Tavasszal aztán ebből hajt ki az új növény.

Amikor elvirágozik a növény, és a levelei is elszáradnak, az erői visszavándorolnak a hagymába, és a hagymának kishagymái lesznek. És kezdődhet a folyamat előlről.

Ha cserépben akarsz tulipánt vagy jácintot nevelni, a cserépbe először szórj egy kevés kavicsot, aztán töltsd meg félig komposztfölddel. Ebbe nyomd a két-három hagymát, és takard be földdel annyira, hogy a hegyük is takarva legyen. Öntözd meg, és a cserepet nyolc-tíz hétre állítsd hűvös, sötét helyre, például pincébe. Aztán kerüljön napfényre. Hamarosan gyönyörű virágaid lesznek.

Jó munkálkodást!

Süni

Legközelebb a nyári virágokról szólok és néhány nyári tanáccsal is szolgálok.

Kiterjedt család a *gyurgyalagoké*, a természetet járva sokfelé találkozhat színpompás képviselőivel az ember, száraz, meleg, félsivatagos helyektől kezdve egészen a nedves vidékekig. Leginkább azonban mégis a napos, meleg oldalakat kedvelik, ahol lyukakat fúrnak a homok- vagy földfalakba, s ilyen lyukakban fészkelnek telepesen. Azért is, mert az ilyen meleg helyeken bőven akad méh, darázs, szitakötő és egyéb csőrükre való csemege.

Ügyesen elkapják a levegőben a mérges fullánkú méheket. Egyes fajok állítólag ellenállóak a mérgekkel szemben, és még a levegőben lenyelik mérges zsákmányukat. (A méhészeknek ezért is esküdt ellensége a gyurgyalag.) Más fajok szitakötők, szöcskék elkapására specializálódtak. Némelyek viszont a virágokból szedegetik ki a rovarokat. Közös tulajdonságuk – mivel nem mag-, hanem valamennyien rovarevők –, hogy hosszú a csőrük.

Varga Lajos rajza

ÉS LAKODALOMBA KÉSZÜL.

BÚBOS ÚR BLANKA LÁNYÁT ADJA FÉRJHEZ.

-MI LEGYEN A NÁSZ ? - TÖPRENG .

-EGY MÉZ - AJÁN LJA .

-AZ A TE KEDVENCED, MACIKÁM! - MONDJA

 -AKKOR EGY FENYŐ .

-BÚBOSÉK NEM EVŐK. ŐK A

SZERETIK. DE LEHETNE TALÁN EGY

 SZAGOS .

-MIÉRT ÉPPEN SZAGOS ? -CSODÁLKOZOTT

EL

Hogyan szerzett magának Gawain feleséget

Arthur király és a kerekasztal lovagjainak regéből

Gawain lovag egyszer akarata ellenére súlyosan megsértett egy nemes hölgyet. A hölgy bosszút lihegve Arthur királyhoz fordult, és megtorlást követelt. Minthogy az ilyesmit a kerekasztalnál nagyon szigorúan büntették, Arthur király sajnálkozva jelentette ki: kénytelen halálbüntetéssel sújtani Gawaint. Megsajnálta azonban a vitéz lovagot Ginevra királynő, s kérte férjét, másítsa meg a halálos ítéletet, és engedje el a büntetést, ha Gawain egy év leforgása alatt választ tud adni arra a kérdésre, hogy mi az asszonyok legfőbb kívánsága.

Útnak indult hát Gawain, és akivel csak össze találkozott, férfit, asszonyt, mindenkit megkérdezett, mi az asszonyok legfőbb kívánsága. Minden élőlénytől más választ kapott. Az egyik azt mondta, az asszonyok leginkább nagy vagyonra vágyanak. A másik: szórakozni szeretnek az asszonyok. Volt, aki drága ékszereket és finom ételeket emlegetett. Tapasztalt emberek azt mondták, hogy a hízélgés és az udvarlás a legkedvesebb az asszonyok előtt. Mások megint úgy vélték: a függetlenség a legfontosabb az asszonyoknak.

Szegény lovag hiába tűnődött, nem jött rá, melyik válasz az igazi a sok közül. Letelt az év, Gawain halálra szántan ügetett vissza Camelot

vára felé. És íme, útközben egy erdei tisztáson tündérlányokat pillantott meg, amint éppen táncot lejtettek. Mikor Gawain a közelükbe ért, eltűntek mind a lányok, csak egy öreg banya ült még ott a gyepen.

Megszólította a csúf öregasszony Gawaint:

– Látom arcodon, nemes lovag, hogy nagy bánatod van. Panaszold el nekem, hogy mi bánt, mi öregek sokat tapasztaltunk életünkben, és talán tudok rajtad segíteni.

Búsan felelt rá Gawain:

– Öreganyám, a fejemet veszik holnap, ha nem tudok választ adni arra a kérdésre, mi az asszonyok legfőbb kívánsága.

– Tudnék jó tanácsot adni – felelte az öreg banya –, ha megígéred, hogy teljesíted később egy kérésemet.

Ráállt Gawain az alkura, hiszen nem volt más választása. Azt mondta az öregasszony:

– Biztosra veszem, hogy válaszomat Ginevra királynő is helyesnek fogja tartani.

Ezzel valamit súgott a lovag fülébe. Gawain is helyesnek találta a megoldást, és sokkal vígabban lovagolt tovább.

Megérkezett Arthur udvarába, és minden asszony, a lányok és az özvegyek összefutottak erre a hírre. Körülvették Ginevra királynőt, és izgatottan várták, mit fog mondani a lovag.

Gawain a királyné elé lépett, és így szólt:

– Halld válaszom, királynő! Minden nőnek, öregnek és fiatalnak, szegénynek és gazdagnak legfőbb kívánsága, hogy másnak parancsoljon.

Helyeslően bólintott a királynő, és igaznak találta a szót a sok egybegyűlt fehérnép is. Gawain tehát megmenekült a halálbüntetéstől. Csakhogy az öreg banya is megérkezett a királyi udvarba, és a jó tanácsért azt követelte, vegye őt feleségül Gawain.

Hiába berzenkedett Gawain, mit volt mit tennie, hamarosan felesége lett az öregasszony, és az egész udvar nevetett ezen a különös házasságon. A lakodalom után lóra ült az új pár, és elindultak Gawain vára felé. Sóhajtozott a férj, de nem szólt semmit, az öregasszony meg nevetett rajta. Végre így szólt az asszony:

– Most két dolog közt választhatsz: vagy rút öregasszony maradok halálomig, de példás, jó feleséged leszek, engedelmeskedem neked, s mindig azt teszem, amit te jónak látsz, vagy pedig szép és fiatal leánnyá változom, de akkor azt csinálom, amire kedvem szottyán, és az én kezemben lesz a gyeplő.

– Légy hát te az úr a háznál! – sóhajtott Gawain.

Ekkor az öreg banya fellebbentette a menyasszonyi fátylat, és gyönyörű szép fiatal leánnyá változott. Boldogan éltek ezután, de a kalapot az asszony hordta, mert igaz volt a mondás: a nők legjobban parancsolni szeretnek.

Biztosan sok történetet hallottál már Arthur királyról meg a kerekasztal lovagjairól. Talán filmet is láttál a Camelot várában összegyűlő lovagokról.

Azt is tudod, mi volt Arhur király csodálatos erejű fegyvere?

Írd ide:

Neve is volt a csodafegyvernek:

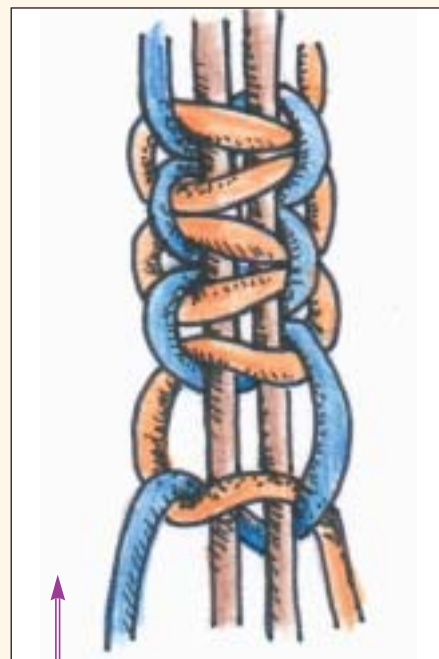
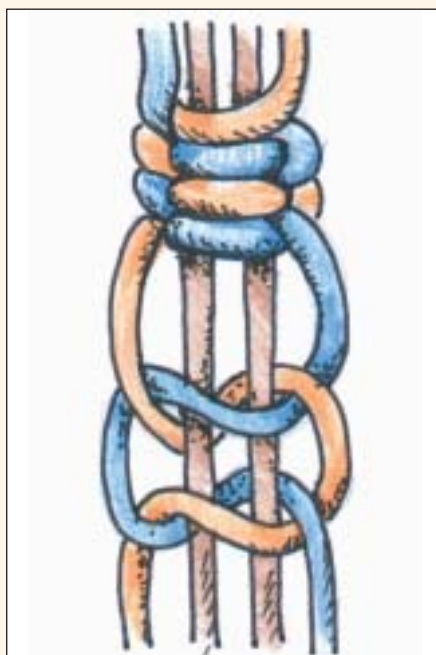

Juhász Tibor rajza

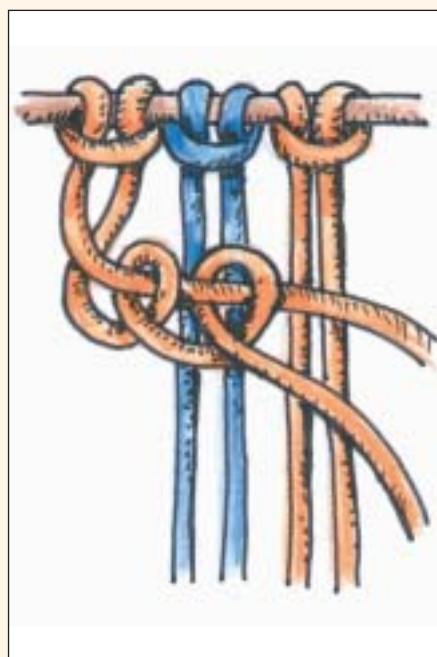
Varázslatos csomók

Folytassuk a munkát!

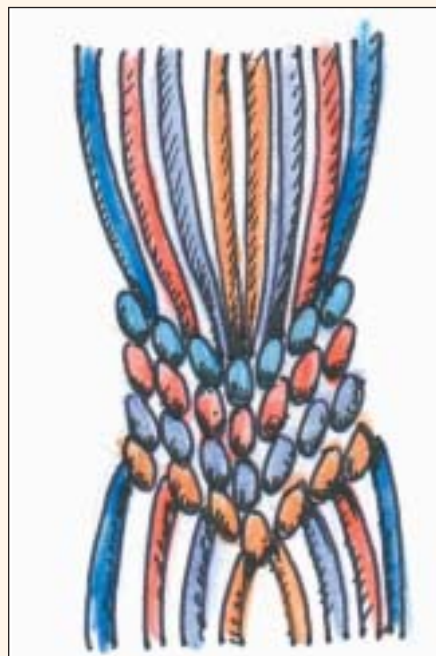
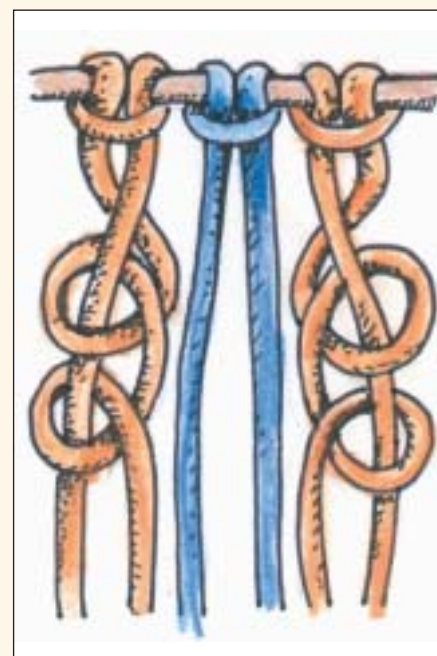
A csavart csomó a tengely körül csavarodik

Lapos csomózással már karkötőt is hurkolhatsz

Vízszintes hurkolásnál az első fonalra csomózzuk a függőleges szálakat. Miután a végére értél, kezd újra a szélső szállal. Próbálkozz színes fonalakkal, úgy könnyebb megérteni.

A függőleges irányú hurkolásnál a szélső szállal kötünk csomót minden következőre. Haladhatsz egy irányba, akkor ferde csíkozást kapsz. Amikor egyszerre haladsz a szélektől befelé, V alakban formálsz a mintát.

A duplaoldal anyagát összeállította és rajzolta:
Dobis Márta

Ceruzabohóc

Szükséged lesz: ceruzára, pingponglabdára, ollóra, színes filctollakra, ragasztóra, maradék fonalakra.

Lyukassz ki egy pingponglabdát, húzd a ceruza végére.

Rajzolj rá egy mosolygós bohócarcot.

Maradék színes fonalból vágj 14-15 centis darabokat. Ragassz belőlük haját a bohócnak.

Keress egy darab szalagot, vagy krepp-papírból köss masnit a bohócod nyakába.

Könnyen megy majd a leckeírás, ha egy ilyen bohóc őrködik a munkálkodásod felett.

A násznép bokrétái nem egyformák.
Legnagyobb a sármányé – ő volt Búbos
Blanka lakodalmában a nagyvőfény –,
legkisebb az ökörszemé.
Melyiküké melyik?
Nagyságuk szerint színezd ki a
bokrétákat, a legnagyobbtól kezdve a
legkisebbig.

Búbos Blanka lakodalmában

Ez a két búbosbanka mintha
teljesen egyforma lenne.
Pedig nem az!
12 különbség van köztük.
Mindet megtalálod?
Ha megvan, színezd ki a
rajzot!

Búbos Blanka lakodalmában, a nagy bonyodalomban
eltörött egy cserépfazék és két réteses tál.
Illeszd össze az összetartozó darabokat!
(A megoldást megtalálod a 31. oldalon)

A majálison

Szombaton majális volt az iskolában. A 2. a és a 2. b mérte össze az erejét a sportpályán különféle sportágakban. Volt zsákban ugrálás, kötélhúzás, fára mászás, teknőben horgászás ... És büfé is volt természetesen, hiszen közben megsomjaztak és megéheztek a gyerekek.

Marci, Zoli, Éva és Mari volt a büfé. Egész nap gondosan gazdálkodtak a készletekkel, folyamatosan jegezték, miből mennyi fogy. A végén azt is megállapították, hogy mit szeretnek a legjobban a gyerekek.

Hány gyerek ivott

- kakaót
- kofolát
- ásványvizet
- teát

KAKAO	KOFOLA	ÁSVÁNYVÍZ	TEA

A gyerekek legszívesebben ..... isznak.

Hány gyerekek evett

- sajtos szendvicset
- lángost
- kuglófot
- meggyes lepényt
- csokitorta

SAJTOS SZENDVICS	LÁNGOS	KUGLÓF	MEGGYES LEPÉNY	CSOKITORTA

A gyerekek legszívesebben ..... esznek.

Balázs Gyéza rajzai

KOZLEKEDÉS
DOPRAVA
DER VERKEHR
TRAFFIC

vasútállomás
železničná stanica
der Bahnhof
railway station

mozdony
lokomotíva
die Lokomotive
engine

vonat
vlak
der Zug
train

motorkerékpár
motorka
das Motorrad
motorcycle

vasút
die Bahn
železnica
railway

sofőr
šofér
der Fahrer
driver

utca
ulica
Die Straße
street

személygépkocsi
auto (osobný automobil)
das Auto (der PKW)
car (passenger car)

kerékpár
bicykel
das Fahrrad
bicycle

országút
hradská, okresná cesta
die Landstraße
main road

közlekedési jelzőtáblák
dopravné značky
Verkehrszeichen
traffic signs and signals

teherautó
nákladné auto
der Lastwagen
lorry

autópálya
diaľnica
die Autobahn
motorway

Kérek egy jegyet Komáromba.
Prosím si jeden lístok do Bratislavy.
Ich möchte eine Fahrkarte nach Wien.
A ticket to London, please.

Csak oda, vagy oda-vissza?
Len tam, alebo tam aj späť (spiatočný)?
Einfach, oder hin und zurück?
Single or return?

TÜCSÖK

gyermeklap óvodásoknak
és kisiskolásoknak

Megjelenik a
Madách-Posonium Kft.
kiadásában.

Levélcím:
821 06 Bratislava,
Devätinová 54.
Telefon: 02/4525 8559
E-mail: madszu@nexta.sk

Felelős szerkesztő
KOCSIS ARANKA

Munkatársak
SCHILLER PÁL
TÓTH ELEMÉR
ZOLCZER LÁSZLÓ

Nyomdai előkészítés
ORISKÓ NORBERT

Nyomja a Komáromi Nyomda
Kft., 945 01 Komárno,
Dunajské nábr.

A lapot a szerkesztőség cí-
mén lehet megrendelni.
Megjelenik az iskolai évben
tízszer. Ára számonként 12
korona. Egész évi előfizetés
120 korona. Kéziratokat nem
őrzünk meg és nem küldünk
vissza.

A címlapon
BALÁZSY GÉZA rajza

A lap megjelenését a Szlovák
Köztársaság Kulturális Minisz-
tériuma, a Magyar Köztársaság
Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma és az Illyés
Közalapítvány támogatja.

ILLYÉS KÖZALAPÍTVÁNY

Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma

Skandináv rejtvény: Grimm-mesék

A rejtvény 1. része	↶	Földet forgat	Sóval megintett	Számnév	↷	↶	Szintén nem
Névelő		Nem öreg		Kenőanyag			
	→						R
		Jövendő- mondó			Azonos betűk		
		A rejtvény 2. része			Becézett Mária		
Anna	▼	Zokog				Aladár	
		Táplálkozás				Juttasd	
A szobába			Olvadáskor reped a jég				
			Szintjét veszti				
Az első nő				Állami illeték			
				A hátrány ellentéte			
Festett hasonmása					Római 501		
Háztartási eszköz					Időmérő		
↶						Hiányos rögök	Lónógató szó
		Zivatarban az égbolt teszi					
↷		Libahang					
Á, Á, Á!			Nem kicsi				
Helyrag			Liter				
TÜCSÖK	↶				A szabadba		

Az áprilisi szám helyes megfejtése Andersen két meséjének a címe volt,
mégpedig: *A császár új ruhája*; *A rút kiskacsa*.

A szerencsés megfejtők könyvet kapnak postán:

Végh Krisztina (*Vecseklő*), Gulka Kevin (*Berencs*), Ribansy Bianka (*Vághosszúfalu*)

Megoldások

20. oldal: 1) bazsalikom;

2) 5, 8, 6, 7;

25. oldal: kard; Excalibur;

28. oldal: A-2-4; B-5-6; C-1-3;

29. oldal: a) 2, 27, 9, 3; kofola;

b) 3, 12, 2, 21, 11;
meggyes lepény;

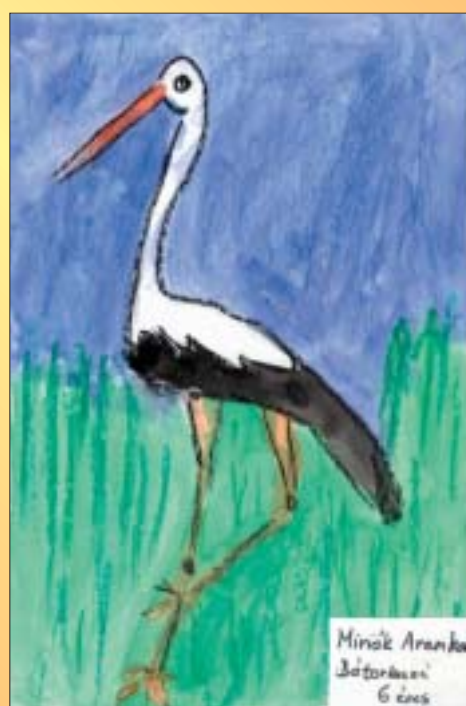
Tavaszi – Szócs Annamária, 4. o.,
Patonyréti Alapiskola

Csemez Tamás, 3. o., Kováts József Alapiskola,
Bátorkeszi

Csadi Viktória, 1. o.,
Kosúti Alapiskola

Miriák Aranka, hatéves, Kováts
József Alapiskola, Bátorkeszi

Úrlények – Lizi Réka, 1. o.,
Nagykéri Alapiskola

A mi házunk – Marics Veronika, 2. o.,
Patonyréti Alapiskola

Papp Enikő, 2. o., Juhász Gyula Alapiskola, Léva